

(Вечерње новости, 28.11.2010)

Песник за "Новости" говори о путу наше земље, интелектуалцима. Патриота је данас увреда. Шта ће пут држави које нема. Достојанство је појам из прошлих времена.

У Ваљеву је у суботу обележио 140 година гимназије у чијим клупама је седео, а у понедељак слави 71. рођендан. Матији Бећковићу, у недељу је слободан дан. Прилика је да нам велики српски песник да своје виђење наше стварности.

Да ли сте желели и да назив ваше последње збирке песама "Пут којега нема", сугерише шта мислите о кретању Србије?

- Шта ће пут држави које нема. Ова које има, стоји у месту. Лажни путеви су најкраћи, рекао ми је једном приликом Бранко Миљковић.

Шта за вас нема алтернативу? Једни кажу да је то ЕУ, други да је то Србија, трећи да све има алтернативу....

- Не знам да ли вам нешто значи синовљев нокат који се спомиње у једној мојој песми. Надам се да ће се наћи неки читалац који ће се сетити феномена синовљевог нокта. То је нокат који нема алтернативу. Упркос свему, још увек је висок проценат оних затуцаних који мисле да је Србија у Европи откад постоји. И да би била у Европи довољно је да постоји. Али, изгледа да први пут у својој историји тај услов не испуњава. И зато мало-мало износи црева на претрес.

Где би нам крај био да Капор, онако неодговоран, не попи онај шампањац на Палама или да ја онако непромишљено не бубнух: Косово је најскупља српска реч.

Како бисте описали Србију данас, десет година после пада Милошевића?

- Као десет година пре или двадесет година после тог пада. Одлучите сами. Понекад изгледа да највећу одговорност за стање у Србији носе песници. Менгеле је мачји кашаљ према злочинима које су, с часним изузецима, починили српски интелектуалци. Од хаварије коју су изазвали још се није опоравила наша елита. У том смислу, морамо пазити шта говоримо. Од сваке речи зависи судбина Србије. Где би нам крај био да Капор, онако неодговоран, не попи онај шампањац на Палама или да ја онако непромишљено не бубнух: Косово је најскупља српска реч. Срећом, ово није ТВ интервју па се не види да вас не гледам у очи и не чује се како ми глас подрхтава.

Колики је уопште утицај српских интелектуалаца? Имају ли Јелена Карлеуша и станари "Фарме" јачи глас од писаца, режисера, сликара, филозофа?

- Дирљиво је и лепо од вас што ми се уопште обраћате на било коју озбиљну тему. Био бих надлежнији да ме питате нешто о исхрани и временским приликама. У вртлогу промена дошло је и до смене умова. Једног колумнисту је Михиз својевремено питао: "Да ли вас плаћају по глави или по шлајфни?". Сад их је више којима бисмо могли поставити то питање. А и тада и сада су им исте муштерије, појединци и институције.

Део јавности тврди да су у Србији најмоћнији инострани центри моћи. Да ли смо се одрекли сопственог суверенитета?

- Из вашег питања провејава осећање као да је Србија у центру пажње читавог света. Како романтично звучи кад чујемо да се Србија нечег одрекла. Покушавам да замислим Србију на коју мислите. Нажалост, ствари нису онакве како изгледају. То је већ излизана брига и превише провидан неспоразум. Туговање за Србијом је превазиђено. Ови који су за то плаћени глуме лажне афекте, дају осећај рокова, ритмова, процеса, кретања - којих нема. Ваља одржавати илузију да она некуд иде, да о њој неко брине и мисли где да је смести. А можда има смисла одржавати тај привид, играти ту игру и питати где нам је место као да то свима одавно није јасно.

Добили смо нове домаће задатке из Брисела. Може ли Србија истински да се развија ако се то своди на испуњавање техничких препорука европске бирократије?

- Не знам што су шкртарили и донели само питања. Као да бисмо правили питање да су нам донели и одговоре, које бисмо ми само верификовали и прихватили као своје. Чему толико околишење? Не цркни народе до зелене траве!

Може ли се, уопште, у такозваном модерном свету, говорити о достојанству?

- То су појмови из давно прошлих времена кад су несрећни људи били поносни што иду у војску. Срећом, обавезни војни рок је укинут, а у том пакету отишле су трице и кучине типа отаџбина и достојанство. Све што сте поменули може се рећи на примеренији, позитивнији и конструктивнији начин без буђавих термина као што је достојанство нације. То није говор будућности. Можда бисмо речи и изреке које подстичу отрцане емоције могли и укинути. Неопходно је од свега одустати да би се уопште од нечег кренуло. Зар не бисмо, на пример, Доситејеву песму "Востани Србије", која подстиче непотребне вибрације могли преформулисати и прилагодити нашем времену. На пример: "Дремкај Србије, мало си спавала, у мраку хрчала, сад се не пробуди и друге не буди!"

Кад погледате све наше поделе, питате ли се: да ли је икада завршен грађански рат?

- И за рат је потребно мало више ентузијазма и енергије. Србију као да мрзи и да живи, камоли да ратује. Сем ако би се рат водио кликтањем на миша. Или, ако је капуљача постала шапка.

Туговање за Србијом је превазиђено. Ови који су за то плаћени глуме лажне афекте, дају осећај рокова, ритмова, процеса, кретања - којих нема. Ваља одржавати илузију да она некуд иде, да о њој неко брине и мисли где да је смести.

Шта данас значи реч - патриота?

- Та реч више није у службеној употреби. Она је узрок поделе Србије и пала је у део оној заосталој и непоправљивој. Многима је та реч замена за шамар. Један је једнога тужио суду за увреду и наношење душевног бола зато што га је опсовао и назвао патриотом. Ко жели да напредује у служби, цивилној или војној, мора раскрстити са тим превазиђеним осећањем.

Пошто вам први честитамо рођендан, признајте нам, како се осећа монархиста који је рођен 29. новембра?

- Љубав према себи заслепљује љубав према свему другом. Нема сјаја те круне који би ту љубав угрозила и засенила.

Да ли се Србија довољно извинила свима са којима је ратовала? Да ли би и нама неко требало да се извини?

- Кад би мене неко слушао предложио бих да у време штедње уместо "добар дан" уведемо "извините". Говорећи само "извините", помножено са бројем становника, произвели бисмо највише позитивне енергије. Удружена енергија извињавања, померала би звезде и премештала континенте. Тако би се родила нова вера чија би једина молитва била извините. Тако бисмо и ми свету могли погледати у очи. Деци бисмо могли осигурати срећнију будућност ако бисмо им уместо досадашњих бесмислених имена дали нова: Опроштај и Опроштанка...

Колико је успела намера да Косово, не буде најскупља српска реч?

- То име је у међувремену толико софистицирано да с њим једва излазе на крај овлашћени међународни експерти и то за највеће плате. Косово траже и добијају од свих, чије Косово није. Онај ко мисли да је Косово душа Србије и говори о свом трошку може само да пита и парафразира ону библијску: "Шта ће Србији да задобије читав свет, ако изгуби душу своју?"

**Обележава се 140 година Гимназије у Ваљеву, у чијим сте клупама и ви седели?
Колико се у овом инстант времену цени дуговечност и традиција таквих
институција?**

- Требало би пажљиво испитати ко је одговоран што се зна да је Гимназија основана пре 140 година и да та годишњица пада баш сада. Чему толико злопамћење? Вредело би испитати ко стоји иза таквих прослава и с каквим намерама, а затим видети морамо ли се због тога окупљати баш на тај дан или можемо да четујемо и седимо на скајпу и све то обавимо елегантније. Рецимо, електронским путем не мрдајући никуд и не давећи се краватама.

**Када ће се окончати процес дезинтеграције Србије? После Црне Горе и Косова,
шта је следеће?**

- Шта су наши приоритети о томе не одлучује Србија. У том погледу је недужна. Све док неко однекуд не убризга мало већу гомилу лаког кеша, неће ником бити занимљиво о чему се деца у песку договарају. Као кад се разводи сиромашни брачни пар, без куће и кућишта, па је и судији досадно.

**Има ли Србија значајнијих тема од људских права геј популације и хапшена
навијачких вођа, због којих смо се недељама "ћерали"?**

- Нико нам не може забранити да се замајавамо и правимо да не знамо о чему се ради. Камо среће да су наши горући проблеми геј популација и навијачи. Кобајаги има неко у Србији чија је главна дилема геј парада - да или не? Те теме долазе на дневни ред кад ти је пун стомак, а не у време кад се људи двоуме: пасуљ или сочиво? То је варка да се не спомиње бери-бери у време док је пиринач једина храна. Друг Тито је 1968. године рекао да су млади људи у праву, а чувари његовог лика и дела 2010. године називају их фашистима и хулиганима... У сваком случају, све док има још неког по кућама треба вршити тв преносе. Бојати се да ће ускоро сви бити на улици па ће телевизија постати сувишна. Шта има глупље од телевизора у опустелом дому?

Кад би мене неко слушао предложио бих да у време штедње уместо "добар дан" уведемо

"извините". Говорећи само "извините", помножено са бројем становника, произвели бисмо највише позитивне енергије. Удружена енергија извињавања, померала би звезде и премештала континенте.

Да ли је парадокс што се о обнови монархије у Србији више причало током Милошевићеве ере него свих десет година после?

- Као што ћете премију на лутрији пре добити ако је не чекате и заборавите да имате лоз, можда ће и Србија добити круну, ако је не очекује и заборави да је има. У сваком случају, добро је што је није стављала на главу и што је није компромитовала у овим временима. Тако је сачувана за срећнија времена. У овим околностима, довољно је ако знамо да је све победе Србија постигла као краљевина, а све поразе доживела као република.

Један сте од иницијатора петиције за расписивање референдума о уласку наше државе у НАТО...

- Ако је допуштено рећи, има нешто бестидно у самој идеји да Србија уђе у НАТО. То је исто као кад би Али Агџу изабрали за папу.

Инспирише ли вас Србија још као песника?

- И инспирације би у време транзиције морале бити контролисане. Морбидно је да некога инспирише судбина сопственог народа поред толиких лакших тема. Зар поред Холандије са оноликим ветрењачама, Швајцарске која није ратовала шест стотина година, Шпаније са коридом, Калифорније са Силиконском долином, Француске са Ајфеловом кулом, Италије са кривим торњем у Пизи, Албаније која се крупним корацима приближава ЕУ... да се замлаћујемо Србијом. Чак ни претеране негативне емоције нису најбољи пријатељи поезије.

Чак се и Српска православна црква напада споља, а изнутра улази у раскол. Дели ли и она судбину Србије у овим временима?

- Веровали или не, још има неких питања која су у Божјој надлежности. Ако је Бог једини судија, најбоље би било да не преузимамо његову улогу и не мешамо се у његове послове.

Признајете у једној својој аутобиографској песми да "нисте имали мужа"... Да ли је данас политички коректно унети тај детаљ у свој "си-ви"?

- Ма колико да сам радио на себи и проширивао свест о могућностима човека, остарех а остадох неудат. Ваљда због Вељег Дубоког које је недалеко од Мртвог Дубоког. Моје дубоко је мртво за такве подухвате.